

HRVATSKI *glasnik*

Godina XX, broj 45

11. studenoga 2010.

cijena 100 Ft

Najveći broj bodova ocjeniteljskog suda Županijskog natjecanja u kazivanju stihova „Josip Gujaš Đuretin“, pripao je pobjednici u kategoriji 3–4. razreda dvojezičnih škola Regini Varnai iz Martinaca

Foto: Branka Pavić Blažetin

Komentar

Kradja

Ja ne znam kako se danas krađu mail-adrese i identifikacije, ali kako sljedeća pelda pokaže, zgoda se. Posebno, ako ima volje i želje, onda ima i načina. Samo tribi najti človika ki i vjeruje. Ne tako zdavno sam dobila prik elektronske mreže očajno pismo od prijatelja da mu se je u Engleskoj nešto strašno dogodilo, da je sa strane huliganov opljačkana i da su mu ukrali torbu sa službenimi papiroši s pinezi. I sad ne more isplatiti hotelski račun, ali iz gradske knjižnice mi šalje ovo pismo jer mu jednomu još i na veleposlanstvu nisu u stanju pomagati, a koja je to sramota. Na kraju pisma mi je još poručeno da bi hitno trebao 1850 poundsa ali 3060 dolarov da isplati sve svoje troške i zajde domom. I ja sam pala u prvom trenutku u očaj, misleći, sirota, kako je hodio u tudjini. No nikako mi nije stalo u glavu zašto uprav od mene očekuje materijalnu pomoć, ka u žitku nisam vidila u jednoj cjelini 1000 dolarov, ne da bi imala kih tri jezero. To sam mu i napisala, ali moja poruka je izazvala zahvalni odgovor s dodatkom, koliko šaljem, toliko je dovoljno, i veljek sam upućena na Western Union Money Transfer. Sumljivo mi je bilo sve ovo i zavolj toga kad je moj prijatelj većputi nagrađeni hrvatski književnik, a iz Engleske napisano njegovo pismo nekako mi je bilo čudnim hrvatskim jezikom sastavljeno, a med njegove riči nekontrolirano su se pomišali i engleski izrazi. Svoju dvojbu sam podilila sa zajedničkim nam prijateljem ki mi je potvrdio, on je takaj dobio ta poziv na donaciju, ali on jur rutinirano nije vjerovao pokidob takovo pismo nije mu bilo prvo u žitku. Ako je ta poruka poslana samo na deset adresov i ako samo jedan dobrovoljac misli da triba neophodno pomoć prijatelju u nevolji, već su ništvrindnjaki dospili u cilj sa svojimi lažljivimi redicami. Kradja se ne širi samo na internetu nego je svenek nazočna i u našoj svakidašnjici. Ne krađu se samo pinezi nego i žene ter muži iz hištva, igrači, ideje, borbe, ljubavi, predlogi, informacije, imanje, pjesme, poštenje, sanje, članki, slike i titule, pak gdo zna što sve još ne. Vjerujem i to da je strašno kad se nekomu pokrade povjerenje. Nažalost, pri tom smo!

-Tiho-

„Glasnikov tjedan“

Manjinski je ombudsman u svom izvješću ustvrdio kako je bilo brojnih nepravilnosti pri manjinskim izborima te ponudio njihova moguća rješenja Mađarskom parlamentu na razmišljanje, upućujući na glavne nedostatke manjinskog izbornog zakona. Svi, pa i pripadnici manjina, sve glasnije kazuju kako manjinske izbore treba postaviti na nove temelje, to misle i parlamentarne stranke, ali ne kazuju kako, niti su zasada u svezi s tim poznate namjere aktualne vlade.

Manjinski su izbori za nama, prošlo je mjesec dana od njih. Na manjinskim izborima 2010. godine utemeljene su manjinske samouprave i u takvim naseljima u kojima pri popisu stanovništva 2001. godine nije bilo nijednog pripadnika dane manjine ili ih je bilo tek nekoliko, kazuje manjinski ombudsman. Na taj se način povećao broj rumunjskih samouprava s 46 na 71 iako je već i broj 46 bio nerealan, realan bi bio broj 19 rumunjskih manjinskih samouprava, kaže Éva Jova urednica tjednika Foaia Romanesca za index.hu. Povećao se znatno broj rusinskih samouprava, dosadašnji broj ciganskih se znatno povećao, porastao je broj samouprava kod Nijemaca za 12%, kod Hrvata za 10% (s 115 utemeljenih 2006. godine, na 127, što je porast od 10,4%). Vladino nadležno ministarstvo priopćilo je podatak kako se broj manjinskih samouprava, u odnosu na prve manjinske izbore 1994. godine, povećao za 68%. Unatoč nesmi-

ljenoj asimilaciji samouprave niču kao gljive poslije kiše. Po manjinskom ombudsmanu, budući da birački manjinski popisi nisu javni, ne može se ni procijeniti, to ne mogu učiniti ni članovi dane zajednice, jer ni oni sami ne znaju tko su oni koji biraju manjinske zastupnike. Događaju se životni paradoksi, a da ne govorimo o načinima na koje se može dospjeti i u mjesno

i županijsko pa i u najviše političko tijelo manjina. S druge strane tako neke glavno-gradske samouprave imaju više desetaka milijuna forinti godišnjeg proračuna, a neke okružne i do nekoliko milijuna forinti. Dok u jednom selu u kojem živi 90%, recimo u našem slučaju, Hrvata od kojih se njih 60% upisalo u manjinski birački popis, tamošnja manjinska samouprava ima godišnji proračun od 500-ak tisuća forinti zajamčene državne potpore.

Stoga manjinski ombudsman Ernő Kállai zagovara izradu objektivnog kriterija za određivanje manjinskog identiteta čiji je cilj da isključivo pripadnici manjina mogu glasovati za manjinske zastupnike i da oni pripadaju danoj manjini te da se samouprave utemeljuju TEK tamo gdje zajednica pokazuje potrebu za njima. Kállai predlaže kaznenim mjerama spriječiti zlouporabe pri manjinskim izborima te javnim učiniti birački popis, bar za kandidate koji i ne znaju kome namjenjuju program ni kome da vode izbornu kampanju.

Branka Pavić Blažetin

BUDIMPEŠTA – Ministar vanjskih poslova i europskih integracija Gordan Jandroković boravio je 28. listopada 2010. godine, u Budimpešti, u radnom posjetu Republici Mađarskoj, na poziv svog domaćina, mađarskog ministra vanjskih poslova Jánoša Martonyia. Tom su prigodom ministri potpisali Protokol o suradnji na području obrade zahtjeva za izdavanjem hrvatskih viza u Veleposlanstvu Republike Mađarske u Republici Moldaviji. Istaknuvši kako bilateralni odnosi između Hrvatske i Mađarske imaju posebno značenje i služe kao uzor dobrosusjedskih odnosa, ministar Jandroković izrazio je zadovoljstvo potpisanim protokolom kojim će se dodatno unaprijediti suradnja između ministarstava vanjskih poslova dviju država. Također je uputio zahvalu Mađarskoj na neprekinutoj potpori koju pruža Hrvatskoj na njezinu putu prema punopravnom članstvu u Europskoj Uniji. S obzirom na spremnost Republike Hrvatske za ispunjavanjem potrebnih reformi i već postignutih rezultata, ministri su se složili kako se dovršetak pregovora očekuje tijekom mađarskog predsjedanja Europskom Unijom u prvoj polovici 2011. godine. Ministri su istaknuli kako je partnerstvo dviju država potvrđeno i vrlo dobrom suradnjom u području gospodarstva, kulture, te visokom razinom međusobne zaštite prava nacionalnih manjina. Složili su se pritom kako posebnu gospodarsku i političku važnost za daljnji razvoj bilateralnih odnosa, kao i za čitavu regiju, imaju i zajedničke sjednice vlada dviju država. Kao strateška područja gospodarske suradnje istaknuli su ponajprije zajedničke infrastrukturne projekte i daljnju suradnju u području energetike za koju su istaknuli kako je dosegnuta razina strateškog partnerstva. Sugovornici su izrazili zadovoljstvo i uspješnom suradnjom u provedbi projekata prekogranične suradnje. Također su razmijenili mišljenja o aktualnoj situaciji u jugoistočnoj Europi te dali potporu perspektivi članstva preostalih zemalja regije u Europskoj Uniji i NATO-u, i to radi postizanja pune sigurnosti i stabilnosti tog područja. (www.mvpei.hr)

Čitajte i širite

Hrvatski
glasnik!

Aktualno

Susret zamjenika državnog tajnika za narodnosti i civilne veze s predsjednicima državnih manjinskih samouprava

Konzultacije o proračunu, popisu pučanstva i manjinskim izborima

Kako je objavljeno na internetskim stranicama Glavnog odjela Ministarstva javne uprave i pravosuđa (KIM) za narodnosti i civilne veze, zamjenik državnog tajnika dr. Csaba Latorcai 27. listopada u Budimpešti susreo se s predsjednicima državnih manjinskih samouprava s kojima je razgovarao o aktualnim narodnosno-političkim pitanjima. Sudionici susreta osim drugog raspravljali su o prijedlogu proračuna za 2011. godinu s obzirom na manjine, te o pitanjima oko izmjene pravnih propisa i priprema općeg popisa pučanstva koji će se održati iduće godine. Dodaje se kako je to bio nastavak već prije započetih društvenih konzultacija s predsjednicima državnih manjinskih samouprava, te s drugim samoupravnim i civilnim udrugama. Kao što je poznato, nadležno državno tajništvo pokrenulo je dijalog radi razvijanja daljnjih pravnih okvira za ostvarenje skladnog suživota većine i manjine, za razvijanje manjinske kulture, očuvanje i razvijanje materinske riječi. Stoga je to bila dobra prigoda za sažimanje pristiglih prijedloga, te za izlaganje poticaja koje je Vlada iznijela u svezi s pripremama općeg popisa pučanstva.

Čelnici manjina zauzeli su se za očuvanje već stečenih prava, a sudionici su dali i ocjenu rezultata ove godine održanih mjesnih manjinskih izbora. Pri tome je utvrđeno kako na ocjenu manjinskog samoupravljanja, koje dobro funkcionira, nepovoljno utječu negativne pojave putem kojih je deset posto manjinskih samouprava utemeljeno u naseljima bez stvarnih manjinskih zajednica. Pri tome je postavljena i odgovornost manjinskih udruga koje su postavile kandidate u takvim naseljima gdje ne obitavaju pripadnici pojedinih manjina. Sudionici su podržali ona Vladina nastojanja kojima je cilj da se općim popisom pučanstva dobiju što vjerodostojniji podaci o brojčanosti manjina. Pokretač konzultacija, zamjenik državnog tajnika dr. Csaba Latorcai molio je i dalje tijesnu suradnju od predstavnika manjina zato da se što prije izrade i uvedu Vladine planirane narodnosno-političke mjere.

U izjavi za hrvatske medije Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, ujedno i predsjednik Saveza državnih manjinskih samouprava – koji ističe da ih se uvijek pita naknadno, a mišljenje ne uvažava – o nacrtu državnog proračuna za 2011. godinu uz ostalo reče:

– Kada smo pogledali nacrt državnoga proračuna, onda smo vidjeli da ćemo izgubiti onu sigurnost koju smo do sada imali, naime hrvatske državne samouprave i ustanove bile su zaštićene kao posebna stavka Parlamenta, iznosi se nisu mijenjali tijekom godine; to su

sada mijenjali i stavili u Ministarstvo javne uprave i pravosuđa. Nikakva jamstva nemamo da se iz raznih razloga, elementarnih nepogoda ili drugog, sredstva ne mogu blokirati, oduzeti, odgoditi i slično, kao što se dogodilo s našim tjednikom, koje se riješilo. Oko toga smo vodili višesatni razgovor, a onda smo odlučili da i u pismenom obliku zapisnik dostavimo zamjeniku premijera Tiboru Navracsiću, nadležnom državnom tajniku i zamjeniku državnog tajnika. Uz to smo imali još jedno pitanje, jer samouprave su dobivale s jedne strane opću potporu za djelovanje (posrijedi su mjesne i županijske samouprave), a s druge strane po učinku za obavljene javne zadaće. Imali smo dva prijedloga. Vlada je predložila da i dalje bude jedna osnovna opća potpora, a da se daje više po učinku za obavljanje javnih zadaća. To bi jednom dijelu manjinskih samouprava bio velik problem jer za djelovanje treba podosta novaca, pogotovo novoutemeljenima. Druga varijanta da ostane kako je bilo, i što je najzanimljivije, to su htjeli vezati za podatke popisa pučanstva iz 2001. godine. Dakle prema podacima otprije deset godina, što bi bilo potpuno nelogično. Popis pučanstva bit će 2011. godine, a podaci će biti objavljeni tek 2013. godine, stoga smo predložili da ostane ono što je bilo. Postavljeno je i pitanje koje su manjinske samouprave legalne, nelegalne. Smatram da to ne bi trebalo biti važno. Ako se već želi mijenjati, postrožiti sustav financiranja, onda to treba riješiti izmjenom manjinskog zakona, a ne ovako ad hoc. Popis pučanstva također otvara nekoliko pitanja, pita se anonimno, a drugo, koje pitanje uvažiti, ono kojoj manjini pripadaš, koje si vjere, za koju se kulturu vežeš, što je sve dosta neodređeno. Novac će biti isti kao i prijašnjih godina, samo će se dijeliti na više strana. Mi smo još 2009. godine dostavili svoje mišljenje da je taj sustav neučinkovit i ne pokriva stvarno stanje. Predlagali smo da svi dobiju jednako milijun forinta. Zapanjujuće je da u nacrtu proračuna nema ni stavke Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine, a što je još zanimljivije, iz toga se fonda financiraju i narodnosne novine. Nova stavka koju smo otkrili, a možda bi mogla biti izvor toga, jest 700 milijuna forinta, ali ako za novine ne budu osigurana sredstva, neće biti ni za kulturne priredbe. Ove godine za kulturne priredbe bilo je 420 milijuna forinta, ali ipak je bilo. Što je još zanimljivije, zaklada koja je praktično pod stečajem, do 28. veljače treba primati obračune. Dakle desna ruka ne zna što radi lijeva. Mislim da se stavke u nacrtu proračuna neće bitno mijenjati.

Stipan Balatinac

Elektorski skup u Budimpešti

Pozivu Jelice Pašić Drajkó, predsjednice Udruge Hrvata grada Budimpešte i njezine okolice na sjednicu gdje su birani zastupnici budućeg saziva Glavnogradske hrvatske samouprave i zastupnici Udruge (među izabranim elektorima) u budućem sazivu Skupštine HDS-a, odazvao se 41 član s pravom glasa. Udruga broji stotinjak članova. U Budimpešti i njezinoj okolici utemeljeno je 13 hrvatskih manjinskih samouprava. Podjelom mandata odlukom najprije Predsjedništva Saveza Hrvata u Budimpešti, a potom potvrdom Zemaljskog vijeća od 6. studenog, u budućem sazivu HDS-a Budimpešta će imati tri, a Peštanska županija jednoga zastupnika. Na budimpeštanskoj sjednici 3. studenoga svi nazočni imali su pravo biti predloženi i predlagati. Tako je za zastupnike budućega saziva Glavnogradske samouprave predloženo 14 kandidata: Kata Benčik, Gizi Bukić, Stipan Đurić, Mira Horvat, Eva Ispanović, Stjepan Kuzma, Bea Letenjei, Marija Lukač, Ivica Mareljin, Marko Miljački, Anica Petreš Németh, Dinko Šokčević, Stipan Vujić stariji, Đuro Zlatar stariji. Povjerenje su dobili: Marija Lukač (28), Stipan Đurić (24), Marko Miljački (22), Anica Petreš Németh (22), Mira Horvat (21), Stipan Vujić stariji (21), Gizi Bukić (20) glasova. Za saziv HDS-a delegirana su četiri kandidata, s naznačenim brojem glasova: Jelica Pašić Drajkó (31), Lajoš Škrapić (29), Katarina Halas (26), Stipan Vujić mlađi (26). Budući da su dvoje kandidata dobili isti broj glasova, prišlo se ponovnom glasovanju za njih dvoje, gdje je većinu glasova dobio Stipan Vujić mlađi. Glasovanje je bilo tajno, a predsjednica povjerenstva za prebrojavanje glasova bila je Katarina Gubinski Takač.

A. Pavleković

KATOLJ – U povodu blagdana Svete Kate, zaštitnice sela, u tom se naselju 20. studenoga priređuje tradicionalno veselje u organizaciji tamošnje Hrvatske i Mjesne samouprave. Nastupit će KUD Tanac iz Pečuha, a na balu će svirati Orkestar Juice.

PEČUH – Sastanak hrvatskih manjinskih samouprava Pečuške mikroregije bit će 12. studenog, u petak, prilikom foruma Hrvatske samouprave Baranjske županije. Vode se dogovori oko moguće organizacije Božićnoga koncerta.

PEČUH – Mjesečne mise na hrvatskom jeziku u Pečuhu (u kertvaroškoj crkvi Svete Elizabete – Szent Erzsébet Plébánia) jesu: 14. studenog u 16 sati. Nakon mise: predavanje Đure Frankovića o pečuškim Hrvatima; 12. prosinca u 16 sati. Nakon mise: koncert adventskih pjesama; 26. prosinca u 16 sati – božićna sveta misa.

KOLJNOF – Odgađa se proslava 20. obljetnice Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, koja je bila predviđena za 27. listopada u Koljnofu, za mjesec siječanj.

Elektorski skup i sjednica Bačkog ogranka Saveza Hrvata u Baji

Predloženi kandidati za državnu i županijsku listu, usuglašeni predstojeći programi

U utorak, 2. studenog, u županijskome Narodnosnom domu u Baji održan je elektorski skup Bačko-kiškunske županije odnosno sjednica Bačkog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj. Na sjednici se okupilo četrdeset i četvero od ukupno 60 hrvatskih elektora iz 14 od ukupno 15 naselja u kojima su nakon izbora 3. listopada utemeljene hrvatske manjinske samouprave. Umjesto dosadašnjih 13, u Bačkoj je ove godine utemeljeno dvije više, 15 hrvatskih samouprava, a uz već postojeće nove hrvatske samouprave utemeljene su u Sentivanu i Tompi. Odsutni su bili samo predstavnici prvi put utemeljene hrvatske samouprave u Tompi.

Sjednici je predsjedavala predsjednica Bačkog ogranka Saveza Angela Šokac Marković, koja je pozdravila okupljene i čestitala svima na uspješnim izborima, ujedno im poželjela uspješan rad.

Pošto je jednoglasno prihvaćen predloženi dnevni red, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac okupljene je ukratko obavijestio o izbornim rezultatima Saveza Hrvata u Mađarskoj, upoznavši ih s tijekom predstojećih izbora za županijske i Državnu hrvatsku samoupravu. Nazočnima je čestitao i zahvalio što su na izborima krenuli u bojama Saveza Hrvata u Mađarskoj, pridonijevši tako uspjehu hrvatske krovne udruge na mjesnim manjinskim izborima. Na mjesnim manjinskim izborima Savez Hrvata u Mađarskoj dobio je 14 918 glasova, osvojivši 357 od ukupno 508 mandata, dva regionalna ogranka krenula su samostalno, te je na drugome mjestu Društvo gradišćanskih Hrvata u Mađarskoj osvojilo 84, a Društvo Hrvata krej Mure 48 mandata. U Bačkoj su mandate stopostotno osvojili Savezovi kandidati. Izrazivši nadu da će se naći kompromisno rješenje, reče kako još nije odlučeno hoće

li biti jedna ili dvije državne liste. Bačka bi, po svemu sudeći, trebala dobiti četiri mjesta u budućoj Skupštini. O tome, te o državnoj listi Saveza Hrvata u Mađarskoj odluku će donijeti Zemaljsko vijeće na svojoj sjednici 6. studenog u Budimpešti. Kako je još naglasio, izbori za državnu i županijske samouprave održat će se 6. siječnja 2011, a na njima pravo glasa imaju svi elektori, izabrani zastupnici hrvatskih samouprava. Novi saziv HDS-ove Skupštine po zakonu imat će 29 vijećnika umjesto dosadašnjih 39, a županijske samouprave sedam umjesto prijašnjih devet vijećnika. On je dodao i to kako je tijekom godine uplaćena članarina u iznosu više od milijun forinta. Savezu Hrvata predstoji i sazivanje redovitog kongresa koji će se održati najvjerojatnije u proljeće 2011. godine. Glede izbora, naglasio je kako će svi Savezovi kandidati na državnoj i županijskim listama biti obvezni potpisati izjavu da će zastupati interese Saveza Hrvata u Mađarskoj.

Nakon toga slijedio je izbor prijedloga kandidata za županijsku i državnu listu Saveza Hrvata, pri čemu je za državnu listu predloženo četiri kandidata i dvije pričuve, a za županijsku sedam kandidata i jedna pričuva, koje je elektorska Skupština javnim glasovanjem jednoglasno podržala.

Tijekom sjednice više puta obostrano je naglašena uzorna suradnja Županijske hrvatske samouprave i regionalnog ogranka Saveza Hrvata. U okviru posljednje dnevne točke raspravljalo se još o usklađivanju predstojećih mjesnih hrvatskih priredaba do kraja godine, a najavljena je i iduća redovita sjednica Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije, za 23. studenog ove godine. Okupljeni su upoznati i s programom Državnog dana Hrvata koji će se pod pokroviteljstvom dvaju predsjednika republika prirediti 20. studenog

u pomurskom Keresturu, a u okviru svečanosti bit će dodijeljena i državna odličja za 2010. godinu. Zajedničku Nagradu za hrvatsku mladež primit će Darinka Orčik iz Santova i Tamburaški sastav „Bačka” iz Gare. Tom se prigodom organizira i zajedničko putovanje bačkih Hrvata u Kerestur.

S. B.

ALJMAŠ – Hrvatska samouprava grada Aljmaša i Bunjevački „Divan klub” suorganiziraju tradicionalni Spomen-dan biskupa Ivana Antunovića koji će se održati u nedjelju, 21. studenoga 2010. godine. Svečanost počinje u 14.30 sati polaganjem vijenaca kod spomen-ploče biskupa Ivana Antunovića na župnom uredu, a nastavlja se Susretom hrvatskih crkvenih zborova iz Baje, Dušnoka, Kalače, Kačmara, Tavankuta i Aljmaša. U 17 sati slijedi misno slavlje na hrvatskome jeziku. Proslava završava hrvatskim balom u gostionici „Sárga Csikó”, a goste će zabavljati TS „Bačka” iz Gare. Ulaznice na bal 600 Ft, s večerom 1500 Ft, mogu se naručiti na telefonu 06-70/388 7198 ili 06-30/416 6563.

KANIŽA – Sveučilište Pannon i Savez predstavnika nacionalnog turizma ANTOR 16. studenoga, s početkom u 10 sati organizira turističku priredbu s naslovom „Turizam bez granica”. U prijedodnevni satima predstaviti će se zemlje: Cipar, Francuska, Poljska, Malta, Italija, Slovačka, Tunis i, naravno, susjedna Hrvatska. Nju će u 10.40 sati predstaviti Marin Skenderović, voditelj predstavništva Hrvatske turističke zajednice, a poslije podne u 16 sati će se sastati stručnjaci turizma.

MIŠKOLC – Međunarodni festival opere s naslovom *Bartók i Verdi 2011* od 9. do 19 lipnja sljedeće godine, u Miškolcu očekuje ljubitelje glazbe i opere. Uza sudjelovanje mađarskih ansambala klasične glazbe, na Festivalu će gostovati i vrhunski predstavnici ozbiljne glazbe istočne i zapadne Europe. Očekuju se solisti, glazbeni orkestri i društva opere iz Praga, Zagreba, Bratislave, Moskve, Salzburga, Stuttgarda i Bayreuta. Osim scenskih ostvaraja Béle Bartóka moći će se pratiti i remek-djela Giuseppea Verdia, primjerice Aida, Nabucco, Rigoletto i Trubadur.

Izabrani zastupnici Županijske i Državne samouprave iz Baranje

Dana 3. studenoga predsjednik Udruge baranjskih Hrvata Ivan Gugan sazvaio je skupštinu, kojoj se odazvao velik broj i članova Udruge i izravnih članova Saveza Hrvata u Mađarskoj te izabranih hrvatskih elektora u Baranjskoj županiji. Predsjednik je predložio sljedeći dnevni red: donošenje odluke za odličje Saveza Hrvata u Mađarskoj, sastavljanje liste baranjskih kandidata za skupštinu HDS-a, sastavljanje liste kandidata za Hrvatsku samoupravu Baranjske županije i biranje novoga tajnika Udruge. Za zapisničara sjednice izabrana je Marijana Balatinac, koja je u prvoj točki dnevnoga reda izabrana i za tajnicu Udruge baranjskih Hrvata. U drugoj točki dnevnoga reda glasovalo se za osobu kojoj će se u ime Baranjske županije dodijeliti odličje na državnom Danu Hrvata, koje se sastoji od plakete i novčane nagrade u iznosu od 50 tisuća forinti. Predložene su četiri osobe. Marta Rohonczi, dugogodišnja voditeljica Ženskoga pjevačkog zbora Augusta Šenoae, Đuro Jakšić, predsjednik Šokačke čitaonice iz Mohača, i Stjepan Blažetin, predsjednik Matice hrvatske Ogranak Pečuh, sveučilišni profesor, znanstvenik, književnik, kulturni i društveni djelatnik, Milica Klaić Taradija, novinarka Hrvatske redakcije Mađarskog radija. Pošto je predsjednik Udruge Ivan Gugan skrenuo pozornost članstvu i zapitao samu Milicu Klaić Taradiju da je ona već dobila ovu nagradu, prišlo se glasovanju bez njezina imena. Najveći broj glasova osvojio je Đuro Jakšić iz Mohača. Predsjednik Udruge pozvao je članstvo da pribiva državnom Danu Hrvata u Keresturu, 20. studenog, a za putovanje se organizira i poseban autobusni prijevoz.

Kod druge točke dnevnoga reda, sastavljanja liste baranjskih kandidata za Skupštinu HDS-a, povela se žučna rasprava. Bit bi se mogla sažeti u nekoliko točaka. Nerazumijevanje odnosa između Udruge baranjskih Hrvata i Saveza Hrvata u Mađarskoj glede potpisivanja izbornih kandidatura. Pozivanje predsjednika Udruge Baranjskih Hrvata Ivana Gugana na potrebu sastavljanja liste za subotnju sjednicu Zemaljskog vijeća, a ne njegovo odlaganje, na što je pismom skrenuo pozornost članovima Zemaljskog vijeća i predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, te nijekanje potrebe sastavljanja te liste do subotnjeg dana od određenog broja nazočnih kao i sumnje u legitimnost skupa glede sastavljanja liste. Sve u svemu, s puno za i protiv nakon razjašnjavanja odnosa Udruge baranjskih Hrvata i Zajednice podravskih Hrvata (koju su na sastanku predstavljali Jozo Solga, predsjednik Zajednice podravskih Hrvata, i Đuso Dudaš) glede podjele zastupničkih mandata u Baranjskoj županiji s obzirom na činjenicu kako obadvije udruge imaju svoje članstvo i svoje izabrane elektore

u Baranjskoj županiji. Teško se shvatilo kako je Baranja županija u kojoj čak dvije udruge (članice Saveza Hrvata u Mađarskoj) imaju svoje elektore, te kako je sukladno tome potrebno određeni, preliminarni broj mandata namijenjen Baranjskoj županiji, raspodijeliti među njima, nakon što Zemaljsko vijeće Saveza prihvati jednu od ponuđene tri opcije (izglasovalo Predsjedništvo Saveza) podjele mandata u budućoj Skupštini HDS-a. Prišlo se poslu. Najprije su nazočni izglasovali i obvezali predsjednika Udruge i članove Zemaljskog vijeća da na sastanku Zemaljskog vijeća 6. studenog u Budimpešti zastupaju opciju po kojoj Baranjskoj županiji pripada deset mandata u budućem sastavu HDS-a, a potom će se oni rasporediti između Zajednice podravskih Hrvata i Udruge baranjskih Hrvata u omjeru tri naprama sedam.

Potom su nazočni nakon popriličnog natezanja za i protiv prišli kandidiranju i glasovanju o imenima budućih zastupnika HDS-a. Kandidirani su: Marijana Balatinac (Vršenda), Đuro Jakšić (Mohač), Stipan Filaković (Mohač), Mišo Hepp (Pečuh), Gabor Győrfvári (Selurince), Mijo Štandovar (Salanta), Mijo Ferkov (Surdukinj), Arnold Barić (Mohač), Nikola Ištoković (Salanta), Žuža Gregeš (Harkanj), Mira Grišnik (Kukinj), Mijo Mijatović (Semelj) i Stjepan Blažetin (Pečuh). Stjepan Blažetin se zahvalio na kandidaturi i odbio je. Prišlo se javnom glasovanju. Glasovanje je pokazalo organiziranost članova Mohačke mikroregije koji su imali sastanak neposredno tjedan dana prije ove sjednice i njihovu pripremljenost glede ostvarivanja svojih zacrtanih ciljeva. Konačan rezultat glasovanja je bio: Mišo Hepp (69), Gabor Győrfvári (65), Marijana Balatinac (61), Stipan Filaković (61), Mira Grišnik (61), Arnold Barić (54), Đuro Jakšić (51), Nikola Ištoković (48), Žuža Gregeš (46), Mijo Mijatović (37) i Mijo Štandovar (19) glasova.

Nakon toga prišlo se kandidiranju i glasovanju o budućim zastupnicima Hrvatske samouprave Baranjske županije. Predloženi su: Tomislav Taradija, Ladislav Kovačević, Mijo Ferkov, Zoltan Horvat, Mišo Šarošac, Đurđa Geošić, Marica Ištoković, Stjepan Blažetin, Milan Sabo, Nikola Ištoković, Ana Rozinger. Izabrani su: Stjepan Blažetin (56), Ladislav Kovačević (50), Zoltan Horvat (48), Mišo Šarošac (48), Tomislav Taradija (47), Nikola Ištoković (44), Mijo Ferkov (37), Ana Rozinger (35), Milan Sabo (31), Marica Ištoković (27), Đurđa Geošić (26) glasova. Nakon trosatne rasprave završena je sjednica Skupštine Udruge baranjskih Hrvata, a kako u izjavi za Hrvatski glasnik njezin predsjednik Ivan Gugan kaže, ne zna kako će sve ispati na sjednici Zemaljskog vijeća, ali pretpostavlja kako će razgovori biti dugi i iscrpljujući jer se vode oštre polemike oko raspodjele brojeva

zastupnika pojedinih regija, županija u budućem sazivu Skupštine HDS-a. Kako kaže, on je pristaša teze kako nije bitno koji je zastupnik iz koje regije, županije, nego da oni budu birani po načelu tko i kako može pomoći za dobrobit Hrvata u Mađarskoj. Na pitanje Hrvatskoga glasnika kako ocjenjuje što neki dijelovi Baranjske županije i neka veća naselja poput Salante nemaju svoje zastupnike ni u budućem sazivu Županijske ni Državne samouprave, odgovorio je kako to nije sretno, ali je glasovanjem tako ispalo, naime neke su se mikroregije bolje pripremile i složno nastupale, a neke druge nisu, što je očito do izražaja došlo pri glasovanju za kandidate i ispalo je kako je ispalo, ali, po njegovim riječima, važno je da su izabrani sposobni ljudi koji su voljni raditi za dobrobit svih Hrvata.

Branka Pavić Blažetin

ZAGREB – Papa Benedikt XVI. prihvatio je poziv hrvatskoga državnog vrha i Crkve u Hrvatskoj, pa najvjerojatnije u prvoj polovici iduće godine posjetit će Hrvatsku, objavljeno je novinarima 29. listopada nakon susreta predsjednika HBK Đakovačko-osječkog nadbiskupa Marina Srakića i zagrebačkog nadbiskupa kardinala Josipa Bozanića s hrvatskim predsjednikom Ivom Josipovićem u Uredu predsjednika. Pritom će papa posjetiti Zagreb u sklopu proslave Dana obitelji i pohoditi grob blaženog kardinala Alojzija Stepinca. Papa Benedikt XVI. pismom je obavijestio da prihvaća poziv i posjetit će Hrvatsku, rečeno je nakon susreta, te je predsjednik Josipović najavio da će se osnovati državno povjerenstvo sastavljena od predstavnika Ureda predsjednika, Vlade i Katoličke crkve u Hrvatskoj za pripremu posjeta. [IKA]

ŠIKLOŠ – U organizaciji Hrvatske samouprave grada Šikloša, 6. studenoga organizirana je tradicionalna priredba koja već desetljećima okuplja tamošnje Hrvate. Nazočne je nakon kratkoga prigodnog programa Mješovitoga pjevačkog zbora harkanjskih Hrvata na balu zabavljao Orkestar Vizin iz Pečuha.

DONJA DUBRAVA – U tome međimurskom naselju 18. studenoga upriličit će svečano zatvaranje Europskog projekta „Zelena misao i tradicije za budućnost”, u kojem su sudjelovali Marcaliba, Donja Dubrava i Mlinarci. U okviru Projekta surađivali su dječji vrtići iz triju mjesta, te su obnovljena dvorišta ustanove.

Petnaest godina Županijskog natjecanja „Josip Gujaš Đuretin”

U organizaciji martinačke osnovne škole, i ove je godine od 15. do 22. listopada priredena tradicionalna godišnja školska priredba Tjedan hrvatskoga jezika. Tako je 15. listopada bio u znaku druženja učenika i djelatnika martinačke škole sa zbratimljenom školom Slavka Kolara iz Hercegovca. Toga je dana otvorena i izložba pod nazivom „Svjetski dan kruha”, održan je Športski kup i priređen prigodni kulturni program uza sudjelovanje nastavnika i učenika hercegovačke osnovne škole.

Dan 18. listopada bio je u znaku tradicionalnoga godišnjeg Županijskog natjecanja u kazivanju stihova „Josip Gujaš Đuretin” kojem su se ove godine odazvale tri škole u kojima se predaje hrvatski jezik iz Salante, Starina i Harkanja te učenici dviju hrvatskih dvojezičnih škola iz Pečuha i Martinaca. Dan 19. listopada protekao je u znaku natjecanja: Natjecanje u lijepom izgovoru za učenike 2-3. i 4-5. razreda, a 20. listopada ustrojeno je Natjecanje u lijepom izgovoru za učenike 6-8. razreda. Svi učenici škole 21. listopada vježbali su pisanje pravopisnog i gramatičkog testa, a 22. listopada bio je u znaku otvaranja izložbe „Najljepše bilježnice”, dodjele nagrada ponajboljim sudionicima Tjedna hrvatskoga jezika u martinačkoj školi.

Druženje s Hercegovcem i Dani kruha

Prijateljstvo dvaju škola Osnovne škole iz Martinaca i Osnovne škole Stanka Kolara iz Hercegovca započelo je poticajem Hercegovca 1997. godine. Otada su druženja neprekinuta, jednako kao i razmjene učenika dva puta godišnje. Sjeseći učenici iz Hercegovca borave u Martincima, a spoljeća učenici iz Martinaca u Hercegovcu. Tako su učenici hercegovačke škole i njihovi nastavnici 15. listopada boravili u Martincima i pribivali športskim susretima, ogledanjima u rukometu i nogometu sa svojim domaćinima te s

učenicima iz fočke i mameličke škole. Istoga dana u povodu Dana kruha otvorena je prigodna izložba i priređen program u predvorju martinačke škole. Prvi put se slavio Dan kruh u martinačkoj školi, a kako kažu, željeli bi da ta svečanost postane tradicionalnom. Priredba i izložba proizvoda od brašna ostvarena je uza sponzorstvo pekare iz Šeljina koja je dala 50 kilograma brašna i niz pekarskih proizvoda, a odlične domaće kolače i prekrasan kruh ispekle su vrijedne mame i bake,

nastavnice... Prigodan su program priredili učenici martinačke škole.

Županijsko natjecanja u kazivanju stihova „Josip Gujaš Đuretin”

Dan 18. listopada bio je u znaku tradicionalnoga godišnjeg Županijskog natjecanja u kazivanju stihova „Josip Gujaš Đuretin” kojem su se ove godine odazvale tri škole u kojima se predaje hrvatski jezik: iz Salante, Starina i Harkanja te učenici dviju hrvatskih dvojezičnih škola: iz Pečuha i Martinaca. Kako uime organizatora kaže profesorica hrvatskoga jezika i književnosti Ljubica Kolar Vuković, jubilarno je ovo 15. natjecanje koje je prvi put ustrojeno još 1996. godine kada se obilježavala 20. obljetnica smrti i 60. obljetnica pjesnikova rođenja. Kako reče Ljubica Kolar Vuković, današnji natjecatelji tada se nisu ni rodili. Natjecanje traje i iz godine u godinu upoznajemo vrsne recitatore. Djelatnici martinačke škole, na čelu s ravnateljicom Ružom Hideg, nisu djecu, njih 33, i njihove pratitelje dočekali samo s domaćim kolačima i slasticama, nego su ih upoznali s prigodnom izložbom postavljenom za Dane kruha. Ocjeniteljski sud – u sastavu: generalna konzulica Ljiljana Pancirov, konzulica Katja Bakija, martinačka bilježnica Ema Solga Čerdi, glavna i odgovorna urednica Hrvatskoga glasnika Branka Pavić Blažetin i urednik Hrvatskih emisija Mađarskog radija Tomo Füre – nije imao lagan zadatak između boljih izabrati prva tri nagrađena u danim kategoriji-

*Najbolji recitatori u kategoriji škola
s predmetnom nastavom*

jama. Kako reče Ljiljana Pancirov, uživali smo u svakom izgovorenom stihu, dječjem osmijehu i nastojanju, u izvrsnom odabiru pjesama. Jezik je osnova identiteta i bez dobro naučenoga jezika nema ni kontinuiteta hrvatskog naroda ovdje..

Kada smo prvi put organizirali Županijsko natjecanje, vidjeli smo kako to treba i nadalje raditi, što se bjelodano pokazuje iz godine u godinu, kaže ravnateljica škole Ruža Hideg. Prateći djecu koja sudjeluju ovom natjecanju već godinama, zaključujemo kako imamo izvrsne recitatore, pogotovo iz martinčke škole, koji u kazivanju stihova domaćih pjesnika Josipa Gujaša Đuretina, a posebice Đuse Šimare Pužarova, pokazuju visoke umjetničke kvalitete. Natjecanje se odvijalo posebno za škole s predmetnom nastavom, a posebno za učenike dviju dvojezičnih škola, pečuške i martinčke.

U kategoriji predmetne nastave djeca su se natjecala u četiri kategorije. U kategoriji 1–2. razreda natjecao se tek jedan učenik, učenik prvog razreda starinske škole Robert Kedves. U kategoriji 3–4. razreda prva je postala Anada Takar iz salantske, druga Kristina Fekete iz harkanjske, a treća Lilla Grácsik iz harkanjske škole. U kategoriji 5–6. razreda prvi je Siniša Kovačević iz salantske, drugi Tibor Bošnjak iz starinske, a treća Szabrina Rasztik iz salantske škole. U kategoriji 7–8. razreda prvo mjesto pripalo je Liviji Palkó iz harkanjske, drugo Lászlu Gáspáru iz harkanjske, a treće Krisztini Juhász iz harkanjske škole.

U kategoriji dvojezičnih škola ocjeniteljski sud nije imao nimalo lak zadatak donijevši odluke. U kategoriji 1–2. razred prvo mjesto pripalo je Marietti Kuštra iz Martinaca, drugo Ivanu Véghez iz Pečuha, a treće Petru Ivancu iz Martinaca. U kategoriji 3–4. razred prvo mjesto pripalo je Regini Varnai iz Martinaca, drugo Evi Brezović iz Martinaca,

Najviše bodova ocjeniteljskog suda dobila je učenica Regina Varnai iz Martinaca, a time je zaslužila i posebnu nagradu

a treće Luki Laiću iz Pečuha. U kategoriji 5–6. razreda prvo mjesto pripalo je Réki Keszthelyi iz Martinaca, drugo Sonji Csonka iz Pečuha, a treće Rebeki Révész iz Pečuha. U kategoriji 7–8. razreda prvo mjesto pripalo je Dalmi Kraner iz Martinaca, drugo Dalmi Kövesfalvi iz Martinaca, a treće Sandri Sindelić iz Pečuha.

Koje su stihove kazivali mali kazivači? Stihove hrvatskih pjesnika iz Mađarske i stihove sveopće hrvatske književnosti. Po jednu pjesmu, ukupno dvije po izboru. Kazivali su se stihovi Stipana Blažetina, Marka Dekića, Đuse Šimare Pužarova, Josipa Gujaša Đuretina, Grigora Viteza, S. Femenića, N. Vidak, A. Gardaša, S. Jakševca, R. Zvrka, D. Cesarića, V. Parun, D. Horvatića, L. Paljetka, Z. Baloga, P. Budaka, P. Kanižaja, D. Tadijanovića, Z. Kolarić... I na samome kraju napomenimo kako je najveći broj bodova ocjeniteljskog suda pripao pobjednici u kategoriji 3–4. razreda dvojezičnih škola Regini Varnai iz Martinaca.

Branka Pavić Blažetin

Najbolji recitatori u kategoriji dvojezičnih škola

U spomen

Julije Njikoš

(1924–2010)

U Zagrebu je 28. listopada nakon kratke i teške bolesti umro Julije Njikoš, poznati skladatelj, dirigent i muzikolog, ovogodišnji dobitnik „Porina“ za životno djelo, čovjek koji je tijekom sedam desetljeća stvaralačkog rada, uza sve ostalo čime se bavio, neumorno istraživao, te zapisivao slavonsku narodnu baštinu i priče iz narodnog života. Julije Njikoš rođen je 9. travnja 1924. u Osijeku. Još kao dječak počinje svirati tamburicu, a početak mu se karijere vezuje uz nastupe u orkestru osječkih grafičara Tipograf. Već s 22 godine postaje dirigentom i duhovnim pokretačem orkestra.

Osnivač je Tamburaškog orkestra Radija Osijeka, gdje je od 1951. urednik Redakcije narodne glazbe. Od 1954. dirigent je i umjetnički voditelj Tamburaškog orkestra u Slavonskome tamburaškom društvu Pajo Kolarić. To društvo 1961. osniva Festival tamburaške glazbe u Osijeku, na poticaj upravo Njikoša, koji je cijelo vrijeme bio njegov umjetnički ravnatelj. Skladao je mnoga djela za tamburaške orkestre, najviše vezana uz rodnu mu Slavoniju i Baranju – „Slavonska rapsodija“, „Šokačka predigra“, „Baranjska rapsodija“ i „Bunjevačka grana“, samo su neka od njih. Posebno je poglavlje njegovo istraživanje nacionalne baštine i tradicijskih pjesama. Rad mu je objavljen u desetak dragocjenih knjiga, poput „Kad zapiva pusta Slavonija“, „Slavonijo, zemljo plemenita“, „Pjesme i plesovi iz Baranje“, „Sa slavonskih sokaka“ i „Sa slavonske ravni“. Napisao je na stotine nezaboravnih pjesama, danas evergrina, od kojih je većinu otpjevala njegova supruga Vera Svoboda.

Monografija o Vladimiru Filakovcu

U organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, u Klubu je 6. listopada predstavljena likovna monografija Vladimira Filakovca (1892–1992), istaknutoga hrvatskog slikara moderne umjetnosti koji je diplomirao u Budimpešti. Monografija je rad autorice mr. sc. Jelice Ambruš koja ju je i predstavila pečuškoj publici, a ona je izdanje osječke Galerije likovnih umjetnosti i zagrebačkog Instituta za povijest umjetnosti. Riječi recenzentice dr. sc. Ivanke Reberski koja, nažalost, nije mogla nazočiti predavanju, tumačio je kustos spomenute Galerije Vladimir Kusik. Priredba je ostvarena potporom Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj. O monografskom radu Jelice Ambruš govorio je i Vladimir Kusik. Vladimir Filakovac doajen je hrvatske mo-

derne, slikar pejzaža, portreta, jedan od najvećih hrvatskih animalista, predavač, rođen u Slavonskome Brodu 1892. godine. Akademiju likovnih umjetnosti od 1911. do 1916. pohađao je u Budimpešti stekavši titulu akademskog slikara. Godine 1912. imao je i izložbu s drugim studentima u Narodnoj galeriji Múcsarnok. Filakovac u svojoj ostavštini ima niz crteža maloga formata s budimpeštanskim motivima i vedutama, ima i niz crteža inspiriranih ratom. Naime od 1914. unovačen je u austrougarsku vojsku, a nakon studija bio je i vojni slikar Šokčevićeve 78. regimente. Nakon rata vraća se gradskim motivima, krajobrazu te portretima. Portrete i aktove stvara u znaku neorealizma. Autor je brojnih obiteljskih portreta, autoportreta, karikatura i niza slika čije su teme životinje... U hrvatskoj umjetnosti Filakovac je ostavio

znatan trag, kaže autorica prve monografije o ovome velikom umjetniku mr. sc. Jelice Ambruš. Velika zaliha Filakovčevih radova nalazi se u osječkoj Galeriji likovnih umjetnosti, u gradu u kojem je on pohađao gimnaziju i u kojem je živio nakon povratka iz Budimpešte, od 1916. do 1930. kada odlazi na Akademiju u Beograd. Početkom Drugoga svjetskoga rata seli se u Zagreb, u kojem ostaje do kraja života. Predavao je na zagrebačkoj likovnoj akademiji. Filakovac je preminuo u Zagrebu 1972. godine.

bpb

BUDIMPEŠTA – U crkvi Svetoga Mihovila u Vackoj ulici 31. listopada, održan je koncert na koji je ulaz bio besplatan. Rossinievu Petite Messe Solennelle izveli su Tünde Szabók, Andrea Lehőcz, András Molnár, Péter Cser i sastav ArsNovaSacra, pod umjetničkim ravnanjem Dénesa Répássya. Na glasoviru je nastupila Dóra Bizják, na orguljama Károly Zentai, a dirigent je bio Mátyás Antal.

BUDIMPEŠTA – Za svečani događaj, Tjedan hrvatske kulture (22–25. studenoga), prigodnim se programom pripremaju suradnici Školskog radija. Kao i svake godine, škola i ovoga puta očekuje goste: u sklopu Tjedna učenici iz Gradišća predstaviti će kulturu, umjetnost, etnografiju, odnosno gastronomiju svoga kraja i svoje zajednice.

Trenutak za pjesme

VESNA PARUN (1922–2010)

OPORUKA

U dan
za odricanje zreo
vi smrću nenačeti
živi kojima su se smiješila
sva jutra mog života
slegnut ćete ramenima
i reći: duša se
rasplinu. Izgorjelo tijelo.
Hajde da razgovaramo
O nečem drugom!

Ali vi sedefne
ljuštore oblaka
i vi zimzelene
sjene gradova
položiti ćete me
u svoje voćnjake
umotati
u vrele kiše.

Vi ćete ljubiti
moje tijelo
i razmišljati o mojoj
duši
koja nikako ne želi da se
razdvoji

od vaše
osmišljene
boli.

Limena glazba grada Paga u Sigetu

Već više od deset godina traje prijateljstvo dvaju gradova, Paga i Sigeta, i odvija se na kulturnom, športskom i turističkom polju. Obadva se grada ponose svojom limenom glazbom, pa je nedavno u Sigetu gostovala Limena glazba grada Paga koja je sa svojim domaćinima Limenom glazbom grada Sigeta ponudila nezaboravan koncert. Voditelj Limene glazbe grada Paga, kapelan Branko Barbir kaže kako već niz godina u Vlašićima djeluje Kulturno-prosvjetni centar i odmara lište Hrvata u Mađarskoj koje se ističe organiziranjem nastupa brojnih KUD-ova. Tako je posredstvom voditelja Zavičaja Tibora Radića ovoga ljeta limena glazba grada Sigeta imala koncert i u gradu Pagu i u Vlašićima. Upoznali su se s Limenom glazbom grada Paga te je dogovoren uzvratni susret. Tako su Pažani od 8. do 10. listopada boravili u Sigetu, gdje su 9. listopada imali zajednički koncert s Limenom glazbom grada Sigeta. Svirali su zajedno nekoliko melodija od

poznate Viva Espana do Ardetskog marša, a niz poznatih melodija izvodili su naizmjenično. Tako su Pažani mađarskoj publici osim prepoznatljivih uspješnica odsvirali i skladbu Stari marš koju je za Limenu glazbu grada Paga napisao Ivo Pogorelić, otac dvoje poznatih hrvatskih glazbenika: Ive i Lovre Pogorelića koji je 70-ih godina bio dirigent gradske glazbe u Pagu, Gotovčeva Eru s onoga svijeta, i niz omiljenih melodija. Paški orkestar ima dugu tradiciju, utemeljen je 1924 godine, kada djeluju i dva sastava, Hrvatsko građanski i Sokolski. Danas ona broji tridesetak članova, vrijednih amatera različite dobi, ima nekoliko godišnjih koncerata, sudjeluje proslavama crkvenih i državnih praznika, svira sprovode. Kako ističe voditelj Branko Barbir, amaterizam odlikuje gradsku glazbu Paga učeći njegovim vrijednostima. Raduju se boravku u Sigetu, posjetu Pečuhu, viljanskom vinogorju gdje su upoznali i družili se s krasnim ljudima...

Barišićeva mantra (molitva)

U Galeriji Csopor(T) Horde u Pečuhu, hrvatski umjetnik, kipar Petar Barišić, čija skulptura krase jedan pečuški trg, 21. listopada izložio je devet diskova, visoko poliranih reljefa (visokopolirana slitina aluminija, točnije silumin), krugova koji se vrte (pomoću elektromotora i elektronike) i stvaraju zvuk (svaki disk poseban) jedan za drugim, svih devet, do krešenda kojem slijedi 30 sekundi stanke. Ova složena prostorna instalacija kao i sve sličnoga iskaza inzistiraju na dimenziji

Petar Barišić, suvremeni hrvatski kipar (1954. Vrljika), završio je Akademiju likovnih umjetnosti u kiparskoj klasi profesora Ivana Sabolića 1978. u Zagrebu na Fakultetu likovne umjetnosti. Od 2002. je docent na istom Fakultetu. Od 1977. imao je brojne izložbe (samostalne i skupne) u inozemstvu (Ljubljana, Melbourne, Osaka, Düsseldorf, Pariz, Pečuh, München).

Njegova rana, 80-ih godina nastala djela predočuju nam da je za njega skulptura jednaka sa živim organizmom. Prvih deset godina njegove skulpture od drveta i bronce kreativno su formirane, one već pokazuju moderne manire organske skulpture (zaigranost, hedonizam, slobodu, društvenu i političku nezavisnost).

U njegovu stvaralaštvu bio je prisutan postmoderni utjecaj. Na njegovim se slikama spaja transavangarda i dualizam. Na kasnijim se djelima pojavljuje apstraktna figurativna ikonografija koja ga je okrenula prema konstruktivnom razmišljanju. Na skulpturama koje je 90-ih godina stvarao vidi se bitan utjecaj ukrajinskog avangardnog kiparstva. U Pečuhu je imao više nastupa, tri skupne izložbe, dvije samostalne, od čega jednu s Borisom Švaljekom u Galeriji grada Pečuha i ovu u Galeriji Csopor(T) Horde.

Petar Barišić posredstvom neformalne grupe Csopor(T) Horda Pečuhu je darovao skulpturu koja krase Trg Europe.

zvuka koji nastaje uslijed vrtnje diskova i na njih pričvršćenih pokretnih elemenata različitih oblika koji, izbačeni iz stabilne ravnoteže zbog vrtnje, proizvode zvukove poput udaraljki, a pokreće ih elektromotor. I dok je Barišić pred otvaranje znatiželjnim gledateljima kazivao „ne dirajte”, nije mogao zaustaviti znatiželju i želju za kontaktom sa zvukom, s reljefom, nije mogao otjerati želju za dodiro i osjetom.

Kako za Hrvatski glasnik kaže Petar Barišić, četiri je godine u njemu sazrijevala zamisao izložbe za unaprijed dobiveni prostor jedne od najcjenjenijih slovenskih galerija, Galerije „Božidar Jakac” u Kostanjevici na Krki (nekadašnja cistercitska crkva), dio koje je predstavljen u Pečuhu, ali bez 13 metra visokoga, središnjeg elementa izložbe, stiliziranog bata (po obliku predimenzioniranoga klatnog zvona) koje se njihalo u dužini od 15 metara. Na ostvarenju te zamisli radio je godinu dana s nizom suradnika i pomagača uz velika ulaganja koja malo koji umjetnik može si priuštiti. Premda izložba nije nužno namijenjena sakralnom objektu, u njemu i u njegovoj akustici u potpunosti se ostvaruje. Petar Barišić oduševio se studijom talijanskih stručnjaka koji su u stare bazilike upucavali u ustroj cigala starih 500–600 godina milijune volti i uspjeli uhvatiti, još uvijek, izgovorenu nekadašnju molitvu, zvukove nataložene u njoj stoljećima. Barišićeva mantra ogleda se u skupnoj molitvi (diskova), koji razgovaraju sami sa sobom, umjetnikom i promatračem, pojedincem izgubljenim u buci otuđenoga svijeta 21. stoljeća. Spojem zvukovnih, kinetičkih i vizualnih elemenata svojom drugom pečuškom samostalnom izložbom Petar Barišić zaintrigirao je poklonike moderne umjetnosti, poglavito kiparstva, darujući im

novo iskustvo kroz spoj zvuka i pokreta te skulpture. Taktilni doživljaj umjetnosti, ostvaren kroz pokret i udružen s auditivnim i vizualnim, pružit će nam bogatstvo poimanja umjetničkog djela, a posredno i okolice koja nas okružuje. Neka ova izložba bude jedna od multimodalnih igara i vratimo se njome na naš početak. Učinimo nedopušteno, dodirujmo skulpturu i svijet oko sebe, prepustimo se i uronimo u aritmične zvukove, pozovaju kritičari.

Šteta što u Galeriji Csopor(T) Horde, ali nije to takav ambijentalni prostor, nismo mogli doživjeti Barišićev spoj site-specific instalacije i ambijenta većih dimenzija, ali smo i ovako dobili uvid u najnovije radove, po ocjeni struke kolega i kritike (nakon izložbe u Sloveniji), najbolje i najzrelije Barišićeve izložbe dosada. Cjelovita izložba poslije Pečuha bit će prikazana u Hrvatskom društvu likovnih umjetnika u Zagrebu.

Branka Pavić Blažetin

U Fićehazu još djeluje ženski pjevački zbor

Nardanac Zoltan Pezenhoffer dobitnik nagrade „Za manjine”

Željeznožupanijska skupščina svako ljeto dodiljuje nagradu „Za manjine” ka je prilikom državne svetačnosti, 22. oktobra, uručena Zoltanu Pezenhofferu.

Rodjeni Nardanac dva desetljeća dugo je zapovjednik Dobrovoljnoga ognjogasnoga društva u svojem selu i četrdeset ljet

vjerni harmonikaš. Na svojem instrumentu se je začeo igrati jur kot petljetni dičaric, kako je sam rekao u jednom intervjuu, „na cipalu doma, na panj sam seo, pak sam se onde učio“. I u onu dob su samo dvama-trimi bili ki su znali na harmoniki guslati, ali na danas je on sam ostao u ovom južnogradišćanskom selu gdo još najprzame ovo glazbalo ter zsvira za dušu i srce.

Svojim instrumentom je u prošlosti oduševljeno pratio nardansku folklornu grupu na bezbrojni turneja, a početkom 1980-ih ljet, kad je osnovan prvi tamburaški sastav, postao i njegov dirigent. Uz glas harmonike su jačili niz ljet i pjevači nardanskoga zboru i odnesli širom orsaga pak još i u Austriju i Hrvatsku najlipše gradišćanske jačke.

Na dvadesetj obljetnici jačkarnoga zboru, pred trimi ljeti, i njemu su čestitali kot članu ki jur od samoga početka jačkarnoga kruga s velikim elanom i oduševljenjem djela na spašenju narodnoga blaga u Nardi. Od 2008. ljeta u mjesnoj crikvi kantorira.

Kako su rekli za njega u Nardi, njegova angažiranost i motiviranost je peldodavna i za mlade narašćaje. Odlikovanomu muzičaru i mi gratuliramo i željimo mu još mnogo veselja, zdravlja i lipih, zabavnih trenutkov na svojem muzičkom putu!

-Tiho-

Predstojeći programi do kraja godine

Među predstojećim programima hrvatske zajednice u Bačkoj izdvajamo: Spomen-dan biskupa Ivan Antunovića u Aljmašu 21. studenoga; gostovanje pečušškoga Hrvatskog kazališta u Kečkemetu 11. prosinca s predstavom „Rogonje”; Materice i Oci u Kačmaru 11. prosinca; Materice i Oci u Gari 18. prosinca; Božićni koncert u Kačmaru 28. prosinca i Božićni susret hrvatskih crkvenih zborova u Dušnoku 29. prosinca.

Jubilarno Nakovićevo naticanje u Koljnofu

U recitaciji i lipom govorenju 70 školskih naticateljev

Ljetos se je najveć dice javilo na naticanje

Na trostrukom jubileju je koljnofska Dvojezična škola „Mihovil Naković” pogostila školske naticatelje u lipom govorenju, 14. oktobra, u četvrtak. Ljetos ovo naticanje je održano jur po petnaesti put, i na 170. jubileju rođenja, a 110. obljetnice smrti zvanarednoga školnika, kantora i velikoga borca hrvatskoga jezika Mihovila Nakovića, za koga su govorili da „malo ki se narodi s ovakovom iskrom”. U školskoj auli je sve časne goste, med kimi je bio Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave, Franjo Grubić, pred kratkim ponovo odabrani poglavar sela, i bivši ravnatelj škole Franjo Pajrić ter dicu pozdravila mjesna direktorica škole Agica Sárközi. Školski tamburaši pod peljanjem Inge Klemenšić i mali tančoši uz vježbanje Sabine Balog su položili osnovni štimung. Potom je Edita Horvat-Pauković, nadzornica hrvatskoga jezika u Gradišću, a ujedno i glavna organizatorica ovoga susreta, prikazala pravila naticanja i predstavila člane žirija. Kako je naglasila, ljetos su se najavili najvećimi, točno sedamdesetimi, zato je bilo potrebno još i dvi stručne komisije skupastaviti. Za naticatelje u niži razredi su bili „odgovorni”, predsjednica žirija Zlata Benčić, bivša nadzornica gradišćanskoga jezika, uz pomoć Petra Tyrana, glavnoga urednika Hrvatskih novin, i Monike Taschner-Egrešić, ravnateljice koljnofškoga kulturnoga doma. Drugi žiri, u sastavu predsjednika Mirka Berlakovića, bivšega školskoga direktora u Velikom Borištofu, Marije Nović-Štipković, predsjednice HMS-a u Kemlji, i Silvije Bucolić, bivše jezične asistentice u Koljnofu, je ocijenio produkcije. Školari u niži razredi u dvi kategorija, po starosti, su morali recitirati pjesme isključivo od gradišćanskih pjesnikov. U 5–6. razredu zadaća je bila sve izražajnije

preštati povidajku „Zač se je svinja plakala”, a dica 7–8. razreda dobili su tekst pod naslovom „Pinkovac – prvo imenovanje 1427. ljeta.” Ki su čekali svoj red, mogli su pogledati crtiće, kratke filme, ali napraviti s mjesnimi učiteljicami različite suvenire. Dokle su se dica naticala, direktorice gradišćanskih škol su imale diskusiju, usavršavanje o zakoni, pravila, još pred stručnom kontrolom u naši škola. Dica su nestrpljivo dočekala proglašenje rezultata, pri kom su je pohvalili predsjednici žirijov. Po riči Mirka Berlakovića, naticatelji iz sridnjega i južnoga Gradišća svenek su znali lipo govoriti i naglašivati, ali u zadnja ljeta i dica iz Bizonje i Kemlje čuda bolja nastaju nek prlje, to se ravno vidi i u rezultati. – *Vridnost ovoga*

Najbolji naticatelji u 3–4. razredu: Dora Kolnhofer, Reka Gutec, Fanni Kelemen i Mate Pajrić sa školskimi direktoricami Editom Horvat-Pauković i Agicom Sárközi

U 7–8. razredu Žofija Isak, Martin Garger, Monika Meršić i Silvana Pajrić su se našli u veselju s glavnimi organizatorkami Editom Horvat-Pauković i Agicom Sárközi

Izabela Šterkovitz, Dominik Šipoš, Laura Papp, Danijela Schläffer, Dragan Fucin i Tamaš Tarloš su dobitnici 3. kategorije

naticanja leži u tom da kroz ovo pripravljanje težišće se stavi na hrvatski jezik, dica se profitiraju direktno, njev interes se zbudi za hrvatski iako mislim da bi se moralo naticanje ipak malo proširiti od jedne pjesmice i jednoga štiva. Ako bi se još uz to obisio jedan razgovor s naticateljji, onda bi se znalo bolje ocijeniti znanje jer na razgovor se dite ne more pripraviti. Pri čitanju se samo naglasak mora napamet naučiti, ali ako ditetu postavim dvi-tri rečenice, onda vidim kako vlada hrvatskim jezikom – je sumirao svoje mišljenje za budućnost ovoga spravišća predsjednik žirija.

U 1–2. razredu su najbolji nastali Estera Grundtner iz Bizonje i Krištof Habetler iz četarske škole, rodnom iz Hrvatskih Šic. Na drugom mjestu je naticanje završila Danica Handler iz Petrovoga Sela. Treće mjesto opet su podilile dvime, i to Nelli Nagy iz Bizonje ter Karmela Pajrić iz Koljnofa. U drugoj kategoriji (3–4. razred) prez sumlje je najbolje mjesto zaslužio Koljnofac Mate Pajrić s pjesmom o vlašćoj familiji, iz pera učiteljice Inge Klemenšić. Fanni Kelemen iz Hrvatskoga Židana je postala druga, a treće najbolje naticateljice su postale u dotičnoj kategoriji Dora Kolnhofer iz četarske škole, rodnom iz Narde, ter Reka Gutec iz Bizonje. U 5–6.

Ravnateljice gradišćanskih škol su isti dan imale u Koljnofu stručni skup

razredu najbolji su bili kiseški školar Dragan Fucin (rodnom iz Prisike) ter Tamaš Tarloš iz Koljnofa. Dvi Petrovišćanke medjusobno su podilile drugo mjesto, i to Danijela Schläffer ter Laura Papp.

Dokle se je Petrovišćan Dominik Šipoš našao skupa s Bizonjkom Izabelom Šterkovitz na trećem mjestu. U 7–8. razredu na prvom mjestu je zgotovila naticanje rutinirana koljnofska učenica Silvana Pajrić, drugo mjesto je zela Monika Meršić iz Hrvatskoga Židana. Treće mjesto su izborili sa svojim odličnim štenjem Žofija Isak i Martin Garger iz Petrovoga Sela.

-Tiho-

Dobitnici 1. kategorije (1–2. razred): Nelli Nagy, Krištof Habetler, Karmela Pajrić, Danica Handler i Estera Grundtner

U spomen na Mihovila Nakovića

Snivam more, more!
Još jednom vidjeti more
Kraljeve svoje i Dolazak svoj,
Hoću još jednom ispeti more

Vuku se kost i koža i okov
I željezo i zveket i lanci,
Već se dime moji zglobovi
Ključaju moji gležnjevi, mora
Krvavo tabanima biti do mora

Sanjam, ja sam Job
Ja sam rob i ne idem nikamo,
Skoro će petstotina godina,
Ne vidje' dana što ne plaka
Nad svojim korijenima

Bože
Ne daj da padnem pred Tobom
Samo da ne padnem pred Tobom
Velikim, iza gorućih oblaka
Daljine

Igor Šipić

Programi pečuskoga Hrvatskog kazališta za studeni 2010. g.

10. studenoga, u 18.00 sati, Vedran Matošić – Toma Niger: *O Marulu*, gostovanje kazališta „Licem u lice” – Split, kazališna dvorana

11. studenoga, u 14.00 sati, Ödön von Horváth: *Vjera, nada, ljubav*, Njemačko kazalište iz Mađarske, kazališna dvorana, na njemačkom jeziku

11. studenoga, u 18.00 sati, otvaranje izložbe slikara Zoltána Tótha, Galerija Čopor/t/-Horda.

12. studenoga, u 17.00 sati, Miro Gavran: *Rogonje*, Kerestur

15. studenoga, u 19.00 sati, *Raskošno cvjetaju moje ruže* – priča o ljubavi A. P. Čehova i Olge Knipper, Budimpešta, na mađarskom jeziku

21. studenoga, u 17.00 sati, Miro Gavran: *Rogonje*, Olas

22. studenoga, u 19.30 sati, Miro Gavran: *Rogonje*, Tuzla

28. studenoga, u 17.00 sati, Miro Gavran: *Rogonje*, Mišljen

29. studenoga, u 18.00 sati, *Olimpijada kulture* – međunarodni umjetnički projekt, pečusko Hrvatsko kazalište

30. studenoga, u 19.00 sati, *Raskošno cvjetaju moje ruže* – priča o ljubavi A. P. Čehova i Olge Knipper, kazališna dvorana, na mađarskom jeziku.

Mohač

Otkrivena spomen-ploča nastavniku, novinaru i likovnom umjetniku Đuri Šarkiću

U suorganizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe iz Pečuha i Mohačke šokačke čitaonice, u petak, 22. listopada, u Mohaču je u okviru prigodne svečanosti, a u nazočnosti Šarkičeve rodbine i brojnih poštovatelja te Mohačana, otkrivena spomen-ploča nastavniku, novinaru i likovnom umjetniku Đuri Šarkiću, koja je postavljena na njegovoj rodnoj kući u ulici Ljudevita II. pod brojem 11.

Svečanost su uljepšali članovi Dječje plesne skupine Šokačke čitaonice u pratnji Tamburaškoga sastava «Šokadija», a nakon svečanoga govora predsjednika Hrvatske državne samouprave, spomen-ploču su otkrili Mišo Hepp i Mišo Šarošac, predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije, ujedno i ravnatelj ustanove pečuskoga Hrvatskoga kluba Augusta Šenoe.

Izrazivši čast i zadovoljstvo što u ime Hrvatske kulturne udruge Augusta Šenoe iz Pečuha može pozdraviti okupljene, obrativši se ponajprije članovima obitelji, prijateljima i mohačkim Hrvatima, Mišo Hepp uz ostalo reče:

– Kako narod kaže, vrijediš toliko koliko te poštuju, ili koliko sam sebe poštuješ. Zato je Hrvatska kulturna udruga Augusta Šenoe prije 15 godina odlučila da na sva ona mjesta koja su znamenita za nas Hrvate u Mađarskoj postavlja spomen-ploče, da se prisjećamo onih slavnihih dana kada nas je bilo još više, kada se mogao još više puta čuti «lip šokački divan», i bilo je ljudi koji su to zavrijedili, ali koji, nažalost, već nisu među nama. Zato na desetak mjesta u Baranjskoj županiji postoje takve zgrade na kojima možete vidjeti lijepe dvojezične natpise, tamo gdje su naši preci, naši znameniti ljudi nešto učinili ili su rođeni. Naš pokojni novinar, pedagog i likovni umjetnik Đuro Šarkić dobio je vrlo rano, a koji je možda već i za svoga života zaslužio da dobije obilježje. On se uvijek dičio i divio svome šokačkom rodu. Bio je šokački rodoljub, a isto tako volio je svoj rodni Mohač, a pri kraju svog života vratio se u rodnu kuću odakle je i otišao na vječni počinak. Zahvaljujem svima onima koji su omogućili, posebice sinu i kćeri, koji su na moju potražnju zdušno pomagali, a i samu ploču projektirali, u koju nisu unijeli samo srce, već je to i vrijedno umjetničko djelo koje će krasiti ne samo ovu kuću

nego i cijeli grad Mohač, na ponos svima nama – zaključio je Hepp.

Nakon toga položeni su vijenci u čast Đuri Šarkiću, a svečanost je nastavljena u prostorijama Šokačke čitaonice gdje je prigodnu izložbu Šarkičevih slika svečanim govorom otvorio Stipan Filaković, novoizabrani predsjednik Hrvatske samouprave grada Mohača, a zvcima tambure uljepšao TS «Šokadija».

– Đuro Šarkić rođen je 1937. godine u Mohaču u obrtničkoj obitelji. Školovao se prvo u Mohaču, završivši poljoprivredni tehnikum odnosno poljoprivrednu stručnu školu. Nakon toga radi kao agronom i prijevoznik. Međuvremeno se upisuje u umjetničku školu Mihálya Kolbea u Mohaču, s kojim se poslije i prijateljuje, a to unosi velike promjene u njegov život. Završava pedagošku školu u Egeru, i to na struci zemljopisa i likovnog odgoja.

Deset godina predaje u Budimpešti, a u tom razdoblju sklapa prijateljstva s Hrvatima u glavnome gradu, i ilustrira Narodne novine, a postaje i suradnik našega tjednika. Svoje crteže izrađuje za različite časopise i društvene organizacije. Izrađivao je različite planove diploma, pohvalnica, a radio je dekoraciju i za Madáchevo kazalište i za Vígszínház, te za časopis Rakéta. Poslije se školuje na Akademiji za novinare i postaje jedan od glavnih urednika tjednika Magyar Szemle, koji je na više jezika predstavljao našu domovinu. Više gostionica uređivalo se po njegovu ukusu, po njegovim planovima i crtežima.

Suradivao je na više izložaba, domaćih i stranih sajmova i kulturnih priredaba. Uz njegovo se ime veže i nekoliko hrvatskih udžbenika za koje je izrađivao planove i ilustracije. U našoj domovini imao je više izložaba: dva puta u Pečuhu, u Baji, u bačvanskim bunjevačkim naseljima više puta, u Kukiđu i u Budimpešti. U inozemstvu je izlagao u Zagrebu i Osijeku, a više poziva dobio je na zajedničke izložbe u Bosnu i Hercegovinu, Tuzlu, Batinu i Sarajevo. Radio je, stvarao s više tehnika, a njegovi važniji radovi mogu se vidjeti naprimjer u Parlamentu i u Csillebércu. Kada je stupio u mirovinu, ponovno se vratio u svoj rodni Mohač gdje je sudjelovao u podupiranju kulturnih priredaba, organiziranju različitih izložaba koje su priređene u Gradskoj knjižnici i Gradskome muzeju. U Pečuhu je imao izložbu djela Mihálya Kolbea, koja su bila u njegovu vlasništvu. Okušao se i u izrađivanju mohačkih bušarskih larfa. Svoju rodnu kuću nastojao je održati u izvornom izgledu, što ste danas mogli i vidjeti, znači da je sakupljao stare predmete i oruđa kojima su se izrađivali razni seoski predmeti. Mohačka Planina bila je njegova neiscrpna tema života. Ova izložba samo je detalj njegova bogatog stvaralaštva budući da su brojna njegova djela u vlasništvu mnogih ljudi i prijatelja. Otkrivanje spomen-ploče i ove izložbe možda samo potvrđuju da nećemo zaboraviti našega, od strane Mohača toliko i ne cijenjenoga, ali za nas poštivanoga, lani preminulog Đuru Šarkića – reče Stipan Filaković otvarajući izložbu u klupskim prostorijama Šokačke čitaonice, koja će biti otvorena za posjetitelje do 15. studenog ove godine.

S. B.

Iz života martinačke dvojezične škole

Dana 15. listopada održan je susret zbratimljenih škola u Martincima. Četrdesetak učenika i pet nastavnika Osnovne škole „Slavko Kolar” iz Hercegovca stiglo je u goste u prijateljsku martinačku školu. Susreti su neprekinuti i obostrani, tako martinački učenici na proljeće putuju u Hercegovac.

Nakon zajedničkog objeda priređeno je otvorenje izložbe Dani kruha povodom Međunarodnog dana kruha, u okviru kojeg su učenici martinačke škole izveli prigodan program vezan uz temu kruha, pod nazivom Vesela užina. Martinački župnik Augustin Darnai blagoslovio je izložene pekarske proizvode što ih je darovala šeljinska pekara Sercli Múvek, te kolače i peciva koje su ispekale mame i bake. Prvi dio programa završen je kušanjem izloženih kolača.

Zatim je slijedio sportski turnir kojem su sudjelovale momčadi četiriju škola: Hercegovac, Martinci, Fok i Mamelik (Almamelék). Ogleдалe su se u nogometu i rukometu.

U nogometnom nadmetanju najbolji su bili učenici iz Hercegovca, drugo mjesto

pripalo je fočkim učenicima, treće mameličkim školarcima, a četvrto domaćinima, momčadi martinačke škole. U rukometnom nadmetanju najvještijima su se pokazali učenici iz Hercegovca, drugi su bili Martinčani, treći Mameličani, a četvrto mjesto pripalo je momčadi fočke škole.

Navečer je slijedio kulturni program u mjesnom domu kulture. Nastupili su recitatori i folklorashi obadviju škola. Dan je završen zajedničkom večerom i tulumom.

Ljubica Kolar Vuković

OPASNA ISKRENOST

– Vaši poslovni i obiteljski problemi uzrokovani su time što uvijek poslušate s prevarantima – otvoreno reče odvjetnik svome dugogodišnjem klijentu.

– Mislim da ste potpuno u pravu. Od danas će biti drugačije. Odvjetniče, vi me više nećete zastupati!

GAŠENJE MOTORA

Pošto je učenicima u autoškoli instruktor objasnio kako se pali i na koji način radi benzinski motor, upita jednu učenicu:

– A znadeš li kako se taj motor gasi?
– Pa, jednostavno se puhne u te svjećice i ...

SIGURNO RADE ...

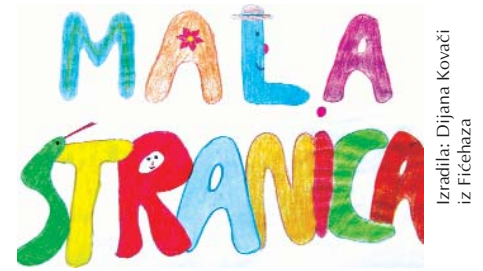
U nekoj društvenoj tvrtki štrajk je trajao već danima. Ustrašeni šef, koji se sakrio u svojoj kući, ne mogavši više izdržati nezivjesnost, reče svojoj supruzi da nazove njegovu tajnicu i da je pita kakvo je stanje u tvrtki i je li završen štrajk. Žena odmah nazove tajništvo, te nakon dugog čekanja reče mužu:

– Ma, sigurno je završio štrajk. Sto posto su svi na poslu, dok nitko ne diže slušalicu ...

BUDIMPEŠTA – HOŠIG-ov Školski radio debitirao je u jesen 2008. za vrijeme prvoga Tjedna hrvatske kulture. Otada već dobro organizirana družina – urednici Fružina Füzesi, Renata Velin, Cintia Nagy, Marko Rus, Tamaš Sekereš i ton-majstor Stjepan Horvat – priprema emisije. Školski se radio emisijama javlja redovito od siječnja ove godine svakoga tjedna ponedjeljkom, srijedom i petkom u velikom odmoru. Osim raznolikoga glazbenog programa donosi aktualne informacije i zanimljive vijesti. Pri uređivanju glazbenog programa pomaže Radio Croatica, ali u emisijama sve je više takvih hrvatskih glazbenih točaka koje otkrivaju sami urednici i biraju ih u najrazličitijim glazbenim žanrovima. Darovitu družinu oduševljava i to što je voditeljica Školskog radija doravnateljica Ana Gojtan, ujedno i urednica RC-a obećala: HOŠIG-ovi radioreporteri uskoro će se moći predstaviti i u državnom radiju.

Roditeljska radna zajednica martinačke osnovne škole zajedno s učenicima prionula je poslu i tijekom protekla dva mjeseca uredila školski vrt. U vrtu je već godinama samo trava rasla i korov bujao. S radošću smo prionuli poslu i posadili maline i jagode. U proljeće nas čeka mnogo posla...

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fičehaza

Ljubav ☺ vjera ☺ nada ☺
crkva ☺ vjeronauk

Crkve su ljudi gradili prije mnogo godina, pa sve do naših dana vrijedi ih razgledati. U njima otkrivamo duboku i trajnu vjeru našega hrvatskog naroda. Naše crkve čuvaju bogatstvo riječi, otkrivaju nam kipove, slike i još mnogo toga što potvrđuje našu dugotrajnu vezu s Crkvom. A ono što je najdragocjenije jest spoznaja da smo i mi dio toga Božjeg naroda. Nasljedstvo naših starih: mi smo vjero-učenici koji zajedno odlazimo se pomoliti, razgledati i zahvaliti na svemu.

J. Gregeš

Dio martinačkih i lukoviških polaznika vjeronauka

Izlazi mali Ivica k ploči odgovarati. Pita ga profesor:
– Reci mi, koliko je dva plus dva?
Ivica šuti. Poslije nekog vremena, profesor postavlja drugo pitanje:
– ‘Ajde, reci mi koliko je jedan plus jedan.
Ivica opet šuti. Profesor je već živčan, pa se pokušava smiriti sljedećim pitanjem:
– Dobro, reci nam onda ‘ko je otkrio Ameriku.
Ivica ni da bekne. Profesor se crveni, nervozna dostiže vrhunac, pa se profesor izdere:
– KRISTOFER KOLUMBOOOO!!!
Ivica mrtav-hladan odlazi na mjesto.
– Heeej, čekaj, stani, kamo ćeš, kamo si krenuo – pita ga iznervirano profesor?
– Pa, prozvali ste drugoga.

Brač u posezoni: oaza mira

Milna i ostala otočna naselja puna umiljatosti

Letimo od sreće! Radujemo se što – doduše, u posezoni – idemo na zasluženi godišnji odmor. Po autocesti putujemo prema Splitu. Kilometarsko brojilo auta pokazuje 150 160. U jednom trenu, baš kad kod Zadra prvi put ugledasmo more, pukne nam stražnja desna guma. Umalo ne izletismo s kolnika. Zaustavimo se baš kod SOS stanice. Ali ona, nažalost, ne radi. Poslije više minuta neizvjesnosti, sasvim slučajno, stigne nam spasitelj u obliku žutog anđela. Kad nas primijeti, zaustavi se. Malo natrag manevrirajući, treler nam prima kola na svoj plato. Tako nastavljamo put do prvog vulkanizera.

Ali čeka nas još jedno iznenađenje. Na otoku Braču tuče nas prava mediteranska, obilna kiša. Mještani se raduje tome jer, kako nam kažu, više od mjesec dana ni kapi oborine nije bilo. Maslinari se nadaju da će ova vlaga popuniti bobice, i bogatija će biti berba, koja počinje tek sredinom listopada i traje sve do kraja godine.

Napokon pred nama je Bol, mir oaze u ovo doba godine, gdje sutradan nema ni traga vremenskim i ostalim neprilikama. Sija sunce, temperatura zraka je oko 28 stupnjeva, a mora 23. U susjedstvu hotela nam je čuveni Zlatni rat na kojem se u glavnoj sezoni vodi prava bitka kako bi se našlo malo mjesta za sunčanje. Sad čak i birati možemo gdje da stavimo ručnike na doista zlatni, sitni šljunak.

Iskoristimo idealne vremenske prilike, krenemo na put slušajući pravilo koje glasi: kako bi se upoznala obala, valja upoznati unutrašnjost. Posjetismo gotovo sva naselja kontinentalnog dijela otoka. Putujući prema Nerežišću, skroz nas prati vrh Vidove gore, visok 778 metara. Punih osam stoljeća Nerežišća je bila glavno mjesto otoka; sve do Napoleonova doba kad Supetar preuzima centralnu funkciju. Nema putnika koji ne slika romantičnu crkvicu Sv. Petra i Pavla, iz čije apside raste borić, i sam star preko stotinu godina. Zaštićen je kao prirodna rijetkost.

U obrtničkoj zoni naselja nađemo na Crkvenu konobu koja se iz obližnjeg Dola preselila ovamo. Preci te tvrtke imali su visok podrum u kojem je crkva proizvodila grožđe, kako to čine i u Madžarskoj Pannonhalmi. Na Braču Frane Matulić prerađuje vrhunska bol-ska vina. Gazda nam uslužno pokazuje tehno-loški suvremeni podrum. Kao dobri vinari,

Matulićevi ništa ne bacaju. Ostaci grožđa, kom osnova je za proizvodnju raznih pića, i to travarice, prirodne rakije komovice. Ima ovdje i smokvače.

Na zapadu otoka, kod Ložišća, začuđuje nas crkva na padini, izvanredno viđena sa svih prilaza. Temelj svetišta sagrađen je u XVII. stoljeću, u romaničkom stilu. Kasnije, krajem XIX. st., zvonik je dogradio prvi hrvatski moderni kipar Ivan Rendić.

Milna. Već i njezino ime da naslutiti draž, ljupkost, umiljatost. I ne razočaramo se. Naselje je duboko urezano u masiv Brača, koji se ovdje susreće sa Šoltom. Mjesto je razmjerno mlado. Kad je Petar Hektorović, autor prvoga hrvatskog putopisa Ribanje i ribarsko prigovaranje (1556), sa svojim ribarima pristao u uvali Milnoj, ona još nije bila naseljena. Danas ovdje dominira lijepa barokna crkva u kojoj je Ivan Rendić također ostavio trag svojih ruku: isklesao je za glavni oltar kipove Sv. Josipa i Sv. Jerolima. Šećući morskrom promenadom, pokraj kamenih kuća, kao da smo se vratili u pravo barokno doba. Odišta nas obuzima milina.

Isto kao i u Pučišću, gdje osjetismo kakva je prava bračanska duša. Mnogi smatraju da su ovi otočani sparenjuoci (štedljivi, škrti), ali znaju oni s malo napraviti mnogo. Tako na primjer od kamena, na kojem sve više uspijevaju. Poznato je da njihov kamen krasi šibensku katedralu, Bijelu kuću u Washingtonu, pa čak i Parlament u Budimpešti. Naselje (kao i Milna) smješteno je na dnu duboke uvale, kao da se s morem igra skrivača. Kuće kao da rastu u nebo pokraj obale. Tamo na visini je i vikendica bivšeg premijera, pokojnog Ivica Račana, kako nam to ljubazno

pokazuje konobarica jednog od stotinu kafica. Selo, poznato po majstorima klesarstva, još davne 1906. godine osnovalo je nadaleko poznatu strukovnu školu, koja i dan-danas radi. Kao svugdje na Braču, i u ovdašnjim maslenicima se kože mekeću od pamtivijeka. Obvezatno je kušati kuriozitetnu kozletinu, eventualno janjetinu (tko što više voli), osim toga sir i kruh ispod peke. I, naravno, vino od malog plavca.

U Sumartin navratismo zbog poštovanja. Ime toga primorskog sela potpuno se poklapa s našim Sumartonom u Pomurju. Pozivajući se na tu činjenicu, naši Zalci pokušali su sa zbratimljenjem, ali ni su uspjeli. Primorski Sumartin je umnogome poseban. On je jedina štokavska oaza na čakavskom otoku. Njihov mentalitet i običaji razlikuju se od ostalih Bračana. Više su povezani s podbiokovskim krajem. Čak i trajektno su povezani s Makarskom. Privlačna ja ovdašnja, još netaknuta priroda, s pogledom na makarsku obalu, te s druge strane prema otoku Hvaru. U toj panorami se divimo dok nam svježe, ovog časa ulovljene ribe pripremaju u konobi. Ovdašnje gostoprimstvo nas uvjerava da Bračani ipak nisu hrvatski Škoti. Štoviše, širokogrudni su, simpatici ljudi kojima vrijedi navratiti.

Josip Mihović

KOLJNOF – Unutar projekta „Nova Ugarska” je 11. novembra, u četvrtak, u spomenutom selu predan sistem za otpeljanje godine u tri ulica: Vasút, Savanyúkut, Kerti sor, a potom su bili svi pozvani na stručnu konferenciju s tom temom u mjesni dom kulture.

HRVATSKI ŽIDAN, PLAJGOR – U čast Svetoga Martina Židanci i ovo ljeto hodočastu u susjedni Plajgor, 12. novembra, u petak. Kako je rekla kantorica i vjeroučiteljica Hrvatskoga Židana Žužana Horvat, svakoga rado čekaju s laternom za večernjom mašom pred židansku crikvu, otkud će se u 17.30 ganuti povorka u Plajgor. Pri graničnom kamenu sel, jur po običaju, hodočasnike će dočekati Plajgorci na čelu s poglavarom sela Vincijem Hergovićem. Zvoni crikve Sv. Martina pozdravljaju došljake ki će svečani program predstaviti domaćinom. Sudjeluju recitatori mjesne škole, mali igrokazači i dičji tamburaši. Potom su svi pozvani na malu gošćinu u kulturni dom.

U 150-ljetnoj undanskoj fari čestitali jubilaru Štefanu Dumoviću

Štefan Dumović pri jubilarnoj maši

Za Kisegom, Hrvatskim Židanom, Plajgorom, i Unda je 3. oktobra, nedilju, u 10 uri s jubilarnom mašom čestitala svojemu župniku povodom njegovoga 70. rođendana u kom već 40 ljet stoji u Božjoj službi, kao posvećeni gospodin, farnik. Mašu je slavljnik ponudio za svoje vjernike od najmanjega diteta do najstarijega človlka Unde. Franjo Guzmic, načelnik sela i predsjednik Crikvene stolice Unde, zahvalio je za duhovni žitak i za vjersko peljanje maloga sela. Uz ostalo je naglasio važnost, hasnovanje i potribovanje hrvatskoga jezika kod crikvenih obredov, koji služi za očuvanje i opstanak nacionalnoga identiteta u našoj skupščini. Štefan Kolosar i

Anamarija Haniš-Gati u ime Hrvatske manjinske samouprave, Ferenc Gati pak kot peljač ognjogascev ter osnovnoškolarci su prikdali kitice i zahvalne riči svojemu cijennjenomu i voljenomu dušobrižniku Štefanu Dumoviću. Feri Farkaš, inženjer u mirovini i istraživač undanske prošlosti, je nadopunio jubilarni krug. Undanska fara je 150 ljet stara i pred 150-imi ljeti su proširili crikvu šekreštijom da ovako nastane već mjest za onda još mnogobrojne undanske ljude, vjernike.

Tamburaški orkestar „Veseli Gradišćanci“ je muzički pratio ter oblikovao ov svetačni dogodjaj u undanskoj crikvi. Svi nazočni po jubilarnoj maši pozvani su bili na agape u mjesni dom kulture, kade je bilo vrimenta i prilike za osobne čestitke i razgovore. Časnomu dekanu, župniku Štefanu Dumoviću željimo da ga Blažena Divica Marija dalje prati u ovom teškom, ali lipom dušobrižničkom zvanju u zdravlju i miru!

Marija Fülöp-Huljev

Brati Bertalan i Márton Szabó u ime školarov su zahvalili gospodinu vjersku pripremu

SAMBOTEL, TURANJ – Prošloga vikenda je u Sambotelu jur po drugi put priredjen od županij-skoga lista Vas Népe izbor za najlipšu divojku Željezne županije. A zašto more

biti važna ova vist za nas Hrvate? Jer još jednoč se je pokazalo, Gradišćanke raspolažu nekom prirodnom lipotom, ka ne more ostati prez primjedbe i pažnje. U prošlosti smo imali Mirjanu Grubić iz Koljnofa, za najlipšu Hrvaticu na prvom takovom naticanju, u Kisegu je lani postala vinska kraljica Židanka Monika Kolnhofer, a ove subote je okrunjena i treća naša lipotica s hrvatskim podrijetlom. Mlada dama, 20-ljetna Katalin Ostrošić iz Turnja, prethodno je postala jur misica miseca junija u županij-skome listu Vas Népe, ali ona jur ima svoju povijest na modnoj pisti pokidob četvrto ljetu se kreće u svitu modelov. U subotu su ju u Sambotelu med 13 lipoticami izabrali za kraljicu Željezne županije. Nje otac Tamaš Ostrošić je rodome iz Gornjega Četara i je pred kratkim izabran za predsjednika Hrvatske manjinske samouprave u Turnju. Po dosadašnjoj informaciji, to tijelo će vrijeda pokrenuti i hrvatski jezični tečaj, kamo će se upisati i županij-skoga kraljica Katalin Ostrošić.

SIGET – Društvo prijatelja sigetske tvrđave 19. i 20. studenog u prostoriji za sklapanje braka Mjesne gradske samouprave (Deákov trg 16) ustrojjava znanstveni skup pod nazivom Život i nasljeđe pjesnika i vojskovođe Nikole Zrinskog. Szabolcs Varga u svom izlaganju osvrnut će se na veze Nikole Zrinskog i franjevac, Levente Nagy na veze Zrinskog i Erdelja (Transilvanije), Ferenc Végh dat će uvid u vojno društvo Medimurja u doba Nikole Zrinskog, Đuro Franković u mitološku pozadinu epa Szigeti veszedelem/Opsada sigetska, Vladimir Kalšan govorit će na temu Nikola Zrinski i Medimurje, Dinko Šokčević o kultu Petra Zrinskog u Hrvatskoj. Povodom 10. obljetnice postojanja Zrinske garde u Čakovcu, u 19 sati bit će otvorena izložba u galeriji „Sóház“ na glavnome sigetskom trgu. Drugog dana, 20. studenoga, konferencija nastavlja s radom. Gábor Várhegyi imat će izlaganje na temu Šanse palatina Nikole Zrinskog, Gábor Hauszner: Novi grad Zrin u zrcalu pisanih i slikovnih izvora, Lajos Négyesi: Novi grad Zrin u zrcalu terenskih istraživanja, Tamás Csikány: Vojni pohod Nikole Zrinskog 1663, a Balázs Sudár: Putovanja Evlije Čelebije po južnom Zadunavlju.

Pred 150-imi ljeti su proširili undansku crikvu šekreštijom

KAPOŠVAR – Dana 21. listopada održana je prethodna stručna radionica na temu: „Zemljopisno-informacijski sustav (GIS-ZeOS)” za potrebe upravljanja u velikim nesrećama ili katastrofama u Mađarskoj i Hrvatskoj, koja se ostvaruje u sklopu Europskog projekta DRAVIS 2. Projekt je nastavak DRAVIS 1, u kojem su se već razmotrila pitanja opasnih tvari na željezničkoj postaji Izvara, poplave na Dravi kod Lukovišća. Na radionici su s hrvatske strane sudjelovali DUZS–Služba za civilnu zaštitu iz Koprivnice, Osijeka, predstavnici Koprivničko-križevačke županije, PO-RA-razvojne agencije iz Koprivnice, Osječko-baranjske županije i Vatrogasne zajednice Osječko-baranjske županije, a s mađarske strane predstavnici Uprave za katastrofe Šomodske županije i Uprave za katastrofe Baranjske županije. U okviru predstavljanja sudionici su dobili uvid u Ulogu i korištenje GIS-sustava općenito, te GIS-sustava u Mađarskoj, GIS-sustava kojim se koriste pri upravljanju u katastrofama u Hrvatskoj, o izvršenju potrebnih mjerenja i nabavljene opreme za projekt DRAVIS 2 kao i za primjenu GIS-sustava mađarskih i hrvatskih županijskih uprava za katastrofe i velike nesreće u zajedničkim intervencijama u pograničnom području između Hrvatske i Mađarske. Na sastanku su se osvrnuli i na kemijsku nesreću s „crvenim muljem“ u Mađarskoj zbog pucanja brane akumulacije u blizini naselja Kolontár i Devecser.

POZIVNICA

U organizaciji mjesne, Hrvatske i Ciganske manjinske samouprave, 13. studenoga u Lukovišću se priređuje ZAJEDNIČKI DAN UMIROVLJENIKA na koji vas najtoplije pozivamo.

Program:

u 17 sati misa na hrvatskom jeziku,
u 18 sati kulturni program u kojem nastupaju: mjesni „vrtičaši”, osnovnoškolci, dječja skupina fočke Ciganske manjinske samouprave i kulturna skupina „Drava” iz naših naselja. Nakon programa večera u školskoj blagovaonici.

József Matyók, načelnik Lukovišća
Ruža Bunjevac, predsjednica Hrvatske manjinske samouprave
József Csonka, predsjednik Ciganske manjinske samouprave

Podravski športski kup

Hrvatska samouprava grada Barče, u suorganizaciji s Hrvatskom samoupravom Šomodske županije, u subotu, 9. listopada, organizirala je ovogodišnji Podravski športski kup u sklopu kojeg se natjecalo šesnaest ekipa kuglača i održano je malonogometno prvenstvo u borbi za Podravski kup kojem je sudjelovalo četiri momčadi. Treći je ovo susret koji je okupio stotinjak sudionika oko športskih i zabavnih sadržaja. Naime, kako kaže zastupnica Hrvatske samouprave grada Barče Anica Popović Biczák, svi barčanski Hrvati podrijetlom su iz naših podravskih sela, pa se i tom manifestacijom koriste kao načinom druženja i održavanja veza Hrvata iz Barče s Hrvatima iz podravskih sela i gradića. U prijepodnevnim satima odvijalo se kuglanje.

Ogledalo se šesnaest družina; osam muških i osam ženskih. Bilo je šale i smijeha te dobrih pogodaka. Prvo mjesto u kategoriji ženskih družina pripalo je Sigećanima, drugo Dubrovčanima koju su činili generalna konzulica Ljiljana Pancirov, konzulica Katja Bakija i koreografinja Vesna Velin, a treće mjesto I. podravskoj družini. Kod muških najbolja je bila družina Karasa iz Brlobaša, drugo mjesto pripalo je Orkestru Vizin koju je pojačao djelatnik generalnog konzulata Hrvoje Maček, a treće mjesto družini Novoselskih bečara.

Natjecanje se odvijalo u kuglani Petra Petrinovića, našega Hrvata iz Barče. Vaša je novinarka uživala gledajući malonogometne okršaje momčadi u športskoj dvorani srednje škole Drávavölgyi: Podravina, Drávatamási, Mal-zrt. i B-16. Svatko se sa svakim igrao na ispadanje do završnice između momčadi Mal-zrt.-a i Drávatamásia. Pobjedila je momčad Drávatamásia. Kako kaže Anica Popović Biczák, od svestrane pomoći u provedbi ovih susreta bio im je Gábor Horváth, športski referent grada Barče koji vodi ova natjecanja. Druženje je nastavljeno do kasnih sati, naravno, uza svirku Orkestra Vizin i hrvatsku pjesmu.

bpb

DAN HRVATA

20. studenog 2010. godine u Keresturu

PROGRAM
PRIREDBE

- 15.00 Sveta misa u crkvi sv. Križa (Kerestur, Dózsa György u. 1.)
Svetu misu predvodi *Blaž Horvat*, rektor Varaždinske katedrale
- 17.00 Otvorenje izložbe: Tu kre naše stare Mure
(Dom kulture, Kerestur, Kossuth Lajos u. 16.)
- 17.45 Svečano otvorenje, pozdravni govori, dodjela odličja
- 18.00 „Saka kita vehne, ka korena nema”
Melodije i plesovi iz Pomurja
Nastupaju: KUD „Sumarton”, Ženski zbor „Ružmarin” (Kerestur)
Ženski zbor (Mlinarci, Pustara, Sepetnik), Mješoviti zbor (Petriba, Serdahel)
KUD iz Kaniže, Puhački orkestar (Letenja), Vrtić – Fićehaz,
Učenici OŠ Kerestura, Serdahela i Mlinaraca, Zalski tamburaši

Organizatori priredbe:
Hrvatska državna samouprava i Savez Hrvata u Mađarskoj
A rendezvény szervezői:
Országos Horvát Önkormányzat és a Magyarországi Horvát Szövetsége